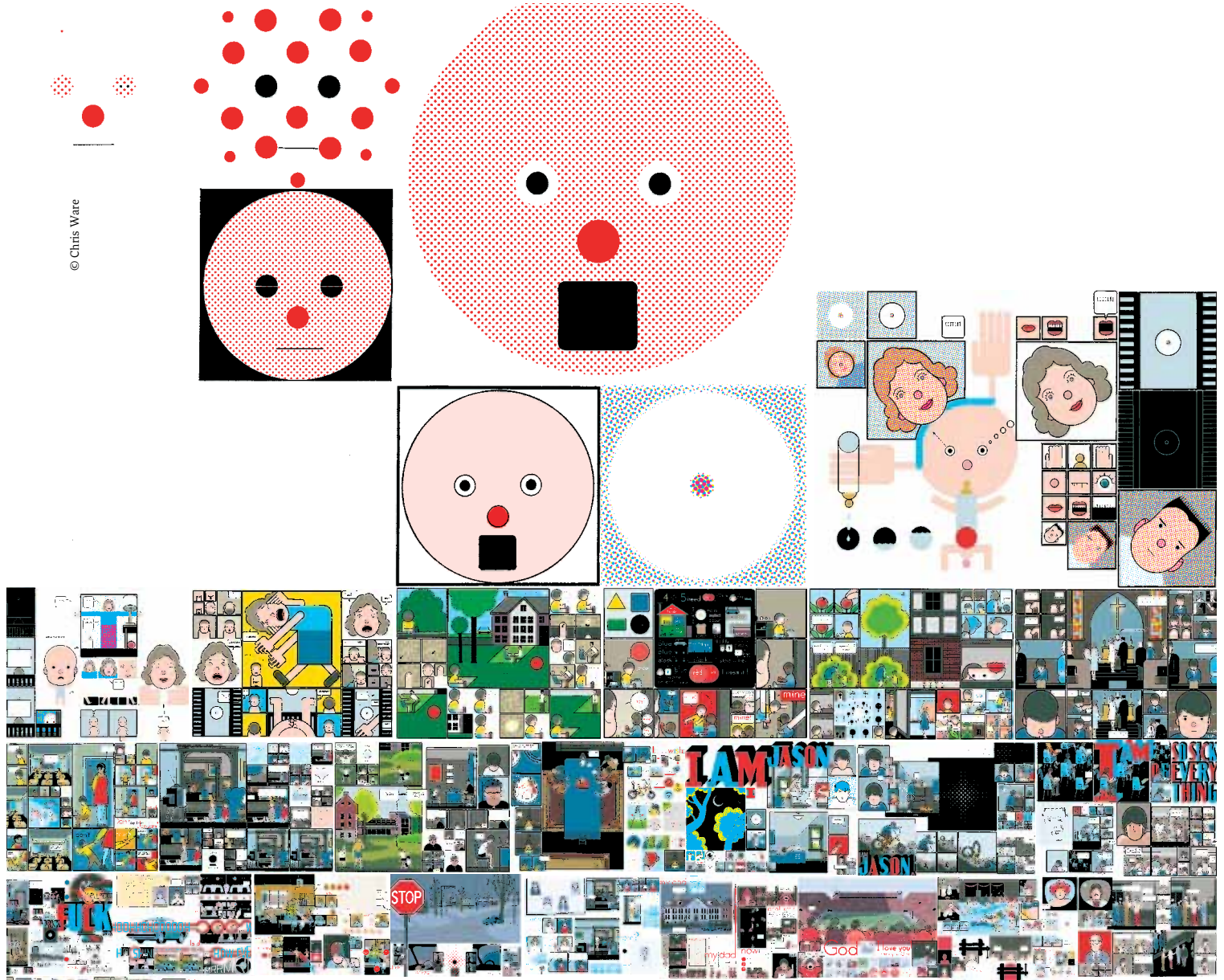


© Chris Ware



CHRIS WARE GAAT DOOR HET **LINT**

NLI Wat de Amerikaanse stripmaker Chris Ware sinds 1993 verwezenlijkt met zijn monsterproject Acme Novelty Library is uniek, subliem, geniaal. Walter Hus las *Lint*, het twintigste deel van de stripreeks, zag dat het perfect was, "en dan kom ik daar aan zijn boom schudden!" KURT SNOEKX



“Deze voorstelling is natuurlijk gedoemd om te falen,” zegt Walter Hus over de stripopera die hij, voor het Spectra Ensemble en Angélique Willkie, van Chris Ware's *Lint* heeft gemaakt. “Alleen al het feit dat ik een tijd zet op het bekijken, maakt dat je nooit totaal bevredigd zult zijn. Al die muzikale informatie geeft je wel een *charge*, maar stoort je ook heel erg bij het lezen. Het kan niet anders dan een frustrerende avond worden. (*Lacht*) Maar ik vind het zo'n verbluffend boek dat ik er die frustratie graag bij neem.”

In *Lint*, deel 20 van zijn *ongoing* Acme Novelty Library, verbeeldt de Amerikaanse stripmaker Chris Ware op net geen 80 bladzijden het samengebalde leven van Jordan Wellington Lint, een nogal ego-centrische sukkel die zo gewoon, zo doordeweeks is dat er zelfs in die luttele bladzijden nog veel *quantité négligeable* lijkt te zitten. Lint worstelt met vrouwen, met zijn toekomst, met zijn overleden moeder, met zijn drinkende vader, met de keuzes des levens. Jordan Lint wil een boeiend bestaan - als rockster, als begeerde vrijgezel - maar hij slaagt er niet in zich te ontrukken aan zijn daadloosheid en leeft uiteindelijk de voorspelbare variant van de onvoorspelbaarheid met gefnuikte verlangens, stukgelopen liefdes en een falend zakelijk leiderschap tot gevolg.

Ondanks die alles doordoesemende *tristesse* en zinloosheid slaagt Chris Ware er moeiteloos in om de lezer mee te trekken in zijn organische compositie, niet in het minst door de uitgekende vormgeving waar hij garant voor staat. Zijn puntgave en misleidende heldere beeldtaal bulkt van de vormelijke echo's, speelse doordrukjes en grafische valstrikken. Een hele klus om daar muziek in te zien. Hus: “Toen ik *Lint* ontdekte kreeg ik meteen een adrenaline-stoot. En hoe meer ik eraan werk, hoe groter mijn verwondering is over hoe geniaal Chris Ware wel is. Vormelijk, structureel, maar ook emotioneel, in wat hij vertelt. Die contrapuntiek, dwarsverbanden en terugkerende elementen maken van *Lint* en van de hele Acme Novelty Library een caleidoscopische opera.” Hus zit er niet ver naast...

Chris Ware zei eens dat strips maken voor hem meer lijkt op muziek componeren dan op schilderen. Ervaart u die muzikaliteit ook?

WALTER HUS: Dat contrapuntische spreekt mij onmiddellijk aan. Ik krijg daar dan meteen een soort buikgevoel van: ‘ja boem!’ daar zit muziek in. Maar concrete, directe ideeën zijn dat niet. Ik begin

gewoon muziek te maken en maak keuzes die op geen enkele rationaliteit berusten, heel intuïtief. Ik breng elementen in verband doorheen de hele compositie, maar ik maak een ander soort contrapunt. Ik herneem niet noodzakelijk elk terugkerend thema, zoals Wagner dat zou doen. Het is meer een organische daad. Ik schrijf de muziek terwijl ik ben doordrongen van de atmosfeer die in het verhaal schuilt. Ik schep een soort bad waarin die beelden gedompeld worden.

Die heel eigen aanpak is wellicht de enige manier om een boek als *Lint* aan een operabewerking te onderwerpen, om al die verschillende input te vergaren en recht te doen?

HUS: Chris Ware's concept is natuurlijk compleet, af, perfect. Er valt niks op te zeggen, en dan kom ik daar even aan zijn boom schudden... In het begin ging ik uit van het idee dat er een soort animatie zou zijn waarbij de tekstfragmenten uitgelicht zouden worden, omdat ik me altijd zorgen maak om de verstaanbaarheid. Chris Ware trekt zich daar niks van aan. In het Centre Pompidou had Benoît Peeters een conferentie georganiseerd rond Chris Ware, en hij had mij uitgenodigd. Toen heb ik dat filmpje met die animatie live op de scène getoond. (*Lacht*) Chris Ware zat daar met de handen in het haar: *Aaaaargh!* Het gekke was dat iedereen in het publiek ervan hield, Benoît Peeters vond het “*magnifique*”. Maar Chris Ware vindt het uiterst choquerend om zijn eigen woorden in een zo sterk literair verband te zien, die balans van woorden en beelden die wordt doorbroken, die enorme uitvergrotting, dat blijft natuurlijk een heel grote schok. Uiteindelijk hebben we beslist om het gewone, pure beeld te gebruiken. Ik denk dat dat uiteindelijk de beste keuze is.

Wat is er gebeurd met het plan om Chris Ware's magnum opus *Jimmy Corrigan* tot een voorstelling te maken?

HUS: Ik heb er al 30 minuten van gedaan, maar het bleek te immens. Ik vond geen dramaturgisch bevredigend plan om het

korter te maken, en het gewoon bij fragmenten houden, daar had ik geen zin in. Misschien was ik er ook een beetje op uitgekeken. Het blijft toch een heel deprimerend personage. (*Lacht*)

Lint is ook niet het vrolijkste personage. Hij weekt bij de lezer nauwelijks meer dan mededogen los. En aan het eind kom je er dan zelfs nog bedrogen uit.

HUS: Ik blijf toch nog altijd veel sympathie voor hem hebben, hoor. Ik behandel hem met heel veel mededogen in mijn muziek. Als tegengewicht voor al het mannelijke gedoe werk ik met Angélique Willkie, een vrouwenstem. Het past ook in de tragisch-affectieve, troostende positie die mijn muziek inneemt tegenover het hoofdpersonage. En het benadrukt het meerduidige perspectief van de zangstem.


Jordan Lint is geboren in 1958, u in 1959. Ervaart u een verbondenheid?

HUS: Absoluut! Ook door het feit dat *Lint* eigenlijk een sciencefictionboek is. Het verhaal vangt aan bij de geboorte en eindigt wanneer Lint sterft, in 2023. Dat is wel eventjes slikken. Chris Ware heeft het over ons, dit is nu aan het gebeuren!

Uiteindelijk past ons aller leven in een boekje van een paar tientallen bladzijden?

HUS: Die dramatiek van het gewone leven ben ik de laatste jaren gaan inzien. Gewone dingen kunnen grandioos en theatraal zijn. In *De Marollenopera* was er al het OCMW als operagegeven! Bij Chris Ware komt die totale onbelangrijkheid van alles naar boven, maar hij duikt daar dan met zo'n mededogen in... Dat heb ik ook proberen te doen. Ik ben pal in die *tristesse* gedoken, als in een puur drama.

Lint zou een blauwdruk kunnen heten van hoe onze hersenen werken, van hoe we proberen te verdringen wat onvergetelijk is, verbeelden wat onherroepelijk is uitgewist.

HUS: Ik heb Chris Ware ooit gezegd dat hij de Proust van onze tijd is. Hij antwoordde: “Als ik de Proust van onze tijd ben, dan is het erg gesteld met onze tijd.” Wat ook zo is natuurlijk! (*Lacht*) 

FR I Ce que l'auteur de B.D. américain Chris Ware réalise depuis 1993 avec son projet colossal *Acme Novelty Library* est unique, magnifique, génial. Le compositeur Walter Hus a lu le 20^e épisode de la série, *Lint*, œuvre parfaite, et est allé voir Ware avec un projet d'opéra-bédé, interprété par le SPECTRA Ensemble et Angélique Willkie.

EN I Since 1993, the American comic strip artist Chris Ware has achieved unique, sublime, and ingenious things with his project *Acme Novelty Library*. Walter Hus read the twentieth instalment in the series, saw that *Lint* was perfect and presented Ware with a strip opera, performed by the SPECTRA Ensemble and Angélique Willkie.



LINT

2 & 3/3 • 20.30, €12/16

KVS_BOX Arduinkaai 9 quai aux Pierres de Taille, Brussel/Bruuxelles,
02-210.11.12, tickets@kvs.be, www.kvs.be